

HANDLÄGGARE/ENHET
Arbetslivsenheten
Christina Järnstedt

DATUM
2013-11-12

DIARIENUMMER
20130467

ERT DATUM

ER REFERENS

Ms Cleopatra Doumbia-Henry
Director of the International Labour
Standards Department (NORMES)
International Labour Office
4, route des Morillons
CH-1211 Genève
Switzerland
normes@ilo.org
CC: Arbetsmarknadsdepartementet

LOs kommentarer samt övriga synpunkter avseende tillämpningen av ILO-konvention 81

LO har beretts tillfälle att lämna ett yttrande till 2013 års rapportering från svenska regeringen (enligt artikel 22 i ILOs stadga) gällande tillämpningen av ratificerade ILO-konventioner.

I detta yttrande behandlas regeringens rapport om ILO-konvention nr 81 om yrkesinspektionen (1947). Enligt LOs uppfattning föreligger dock behov av att även hänvisa till närliggande konventioner samt EUs ramdirektiv för hälsa och säkerhet samt yrkesinspektionen.

LOs kommentarer samt övriga synpunkter kommer efter översättning att tillsändas ILO i Genève med kopia till Arbetsmarknadsdepartementet.

Kommentarer till regeringens rapportering

I sin rapport anför den svenska regeringen att Sverige uppfyller konventionen C81 Labour Inspection Convention (1947) och dess rekommendation R020 Labour Inspection Recommendation (1923). LO har en avvikande uppfattning och anser att Sverige idag varken uppfyller alla aspekter av konventionen eller dess rekommendation.

LO anser inte heller att Sverige i detta sammanhang uppfyller de närliggande konventionerna 155 och 187 samt EUs ramdirektiv för hälsa och säkerhet 89/391/EEG avseende yrkesinspektionen samt samråd med arbetsmarknadens parter.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

C81 Labour Inspection Convention (1947), 2.1 samt 5.
LO anser att Sverige inte uppfyller artiklar.

Artikel 2.1

I artikeln stadgas att systemet med yrkesinspektion ska tillämpas på alla arbetsplatser för vilka rättsliga bestämmelser om arbetsvillkor och skydd för arbetstagarna kan verkställas av yrkesinspektionen. LO anser att regeringens årliga sparbetning på Arbetsmiljöverkets anslag sedan år 2007 har fått ett stort antal negativa konsekvenser – avseende antalet inspektörer, kvaliteten på inspektionerna, den kommande neddragningen av Arbetsmiljöinspektionens regionala organisation. Därmed anser LO att Sverige i dagsläget inte uppfyller artikel 2.1.

Artikel 5 a – b

LO vill uppmärksamma att artikelns huvudsyfte är att behöriga myndigheter ska vidta åtgärder för att främja effektivt samarbete mellan kontrollorgan och andra befintliga offentliga tjänster.

Regeringen rapporterar om samarbeten med olika offentliga myndigheter, gällande bland annat utstationerade arbetstagare på svensk arbetsmarknad och hur inspektionen kan samarbeta bättre med andra offentliga organ i denna fråga. Enligt LOs uppfattning föreligger, utöver det regeringen anger i sin rapportering, sedan lång tid brister i samverkan med andra offentliga myndigheter såsom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att trygga en bra arbetsmiljö för unga, äldre och funktionsnedsatta som anvisas till arbeten på den svenska arbetsmarknaden i olika former av yrkesintroduktion, lönesubventionerade anställningar med mera.

Även regeringens avskaffande 2012 av krav på kollektivavtal för anvisade platser med lönebidrag har haft negativa konsekvenser. Dessförinnan hade de svenska fackliga arbetstagarorganisationerna rätten att yttra sig om de arbetsplatser som personer med lönebidrag blev hänvisade till. Saknas kollektivavtal försvåras eller omöjliggörs de fackliga organisationernas bevakning av arbetsmiljöfrågorna för denna grupp av personer som är i särskilt behov av en säker arbetsmiljö.

C81 Labour Inspection Convention (1947), 4, 6, 10, 16 samt R020 Labour Inspection Recommendation (1923)

LO anser att Sverige varken uppfyller artiklarna 4, 6, 10 och 16 eller rekommendationen och vill särskilt framhålla följande:

Artikel 4 och 6

I artikel 4 stadgas att varje medlemsstat, utifrån sina nationella förhållanden, ska ha samråd med representativa arbetsgivare och arbetstagarorganisationer för att genomföra och formulera samt ompröva en enhetlig politik inom hälsa och säkerhet. Syftet ska vara att förebygga arbetsrelaterade skador/sjukdomar genom att minimera dessa med förebyggande insatser och uppföljning. (se nedan yttrande kring samråd)

I artikel 6 stadgas att ”inspektionens personal ska bestå av tjänstemän vars status och villkor för tjänsten är sådana att de är säkra och oberoende av förändringar av regeringen och av obehörig yttre påverkan”.

LO anser att Arbetsmiljöverkets anslagsminskningar sedan 2007 har fått till följd att regeringen har påverkat Arbetsmiljöverkets verksamhet i fel riktning – något som i sin tur innebär att artikel 6 inte är uppfylld. Det årliga sparbudgetet på två procent medför att Arbetsmiljöverket från år 2014 endast kommer att ha fem regionkontor med vardera ett eller två filialkontor. Inte heller ska kommande pensionsavgångar återbesättas till mer än 40 procent. 2014 får Arbetsmiljöverket ett anslag på 622 miljoner kronor. De följande tre åren låter regeringen anslaget förbli i huvudsak oförändrat, vilket i praktiken är ytterligare en anslagsminskning.

Artiklarna 10 och 16

Enligt artikel 10 ska antalet inspektörer vara tillräckligt för att säkerställa ett effektivt fullgörande av inspektionens tillsynsuppgifter. Antalet ska bestämmas med hänsyn till betydelsen av de uppgifter inspektörerna ska utföra, i synnerhet gällande antalet arbetsställen, storlek på företag, antalet sysselsatta på arbetsmarknaden och utvecklingen i arbetslivet avseende hälsa och säkerhet. Enligt artikel 16 ska arbetsplatserna inspekteras så ofta och grundligt som är nödvändigt för att säkerställa tillämpningen av de relevanta rättsliga bestämmelserna.

LO konstaterar att det i regeringens rapportering saknas en redovisning av antalet arbetsställen som Arbetsmiljöinspektionen har att vaka över. Under perioden 2007 – 2012 ökade antal svenska arbetsställen från 1 020 084 till 1 214 217 och ökningen var störst bland företag med 1-49 anställda. Antalet sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden var 3 952 507 personer år 2007 och hade år 2012 stigit till 4 227 711 personer.

Under samma period drog regeringen ned anslaget till Arbetsmiljöverket med 160 miljoner kronor och antalet inspektörer minskade från 359 till 250. Även experter som ska vara tillgängliga branschvis inom inspektionen har minskat dramatiskt under samma period.

Redan 2007 gick det 11 010 arbetstagare på en inspektör och antalet har sedan dess stigit till 16 991 arbetstagare.¹ Detta uppfyller inte heller ILOs vägledning (GB.297/ESP/3), bland annat mot artikel 13 som förespråkar en inspektör på 10 000 arbetstagare.

Vägledningen föreskriver också, med hänvisning till artikel 10 i ILOs konvention nr 81, att inspektörer ska finnas i tillräcklig omfattning och att det då ska beaktas faktorer såsom antalet och storleken på de anläggningar som inspektionen har att vaka över och den totala arbetskraftens storlek.

LO ser också med oro på den stress som antalet besök (rent statistiskt) regeringen och Arbetsmiljöverket utsätter yrkesinspektörerna för. Regeringens direktiv är att yrkesinspektörerna i huvudsak ska inrikta sin verksamhet att förmedla/utbilda istället för inspektion.

LO anser att denna inriktning är felaktig. En rättsstat behöver en fungerande tillsynsmyndighet som genomför kvalitetsäkrade inspektioner på arbetsplatserna men som inte tar över den förebyggande företagshälsovårdens roll som vägledare och utbildare till arbetsgivare, skyddsombud och arbetstagare på arbetsplatserna.

Aktuella fakta om skador och ohälsa på arbetet

Under perioden 2012 till och med det första kvartalet 2013 registrerades 112 000 arbetsskador, merparten av dem arbetsolyckor. Alla typer av arbetsskador utom olyckor på väg till och från arbetet ökade under 2012. 31 000 arbetsskador med sjukfrånvaro anmäldes. Arbetsskador som inte orsakade sjukfrånvaro ökade markant från 53 000 år 2011 till 58 000 år 2012. Även anmälda arbetssjukdomar ökade från 9 800 till 10 300.

Antalet anmälda arbetsolyckor bland unga mellan 16 och 24 år har ökat med 17 procent på ett år, mot två procent för samtliga sysselsatta.

Anmälningarna om psykosociala problem på arbetet har ökat markant under senare år. Idag saknas i Sverige bindande regler för arbetsgivarna, trots att det är ett av de största arbetsmiljöproblemen och som ökar i omfattning. Ett annat stort problem är belastnings- och förslitningsskador.

Av Statistiska centralbyråns (SCB) stora undersökning om levnadsförhållanden framgår att mer än varannan arbetare, 54 procent, utför upprepade och ensidiga rörelser i arbetet, något som kan ge upphov till förslitningsskador.

---

¹ Källa: Arbetsmiljöverkets femåriga redovisning till EU-kommissionen angående den praktiska tillämpningen av ramdirektivet för hälsa och säkerhet med särdirektiv.

Sammanfattning

Med hänvisning till det som anförts ovan anser LO att Sverige i dag inte uppfyller:

- C81 Labour Inspection Convention, (1947) artikel 2.1 samt 4, 5, 6, 10, 16.
- R020 Labour Inspection Recommendation (1923).

Inte heller uppfylls:

- C155 Occupational Safety and Health Convention (1981), artikel 9.1 som förespråkar att verkställighet av lagar och förordningar om arbetarskydd och arbetsmiljö ska säkras genom ett adekvat inspektionssystem.
- C187 Promotional Framework for Occupational Safety and Health Convention (2006), artikel 4 C, förespråkas att varje medlemstat skall ha mekanismer – inklusive system för yrkesinspektion – för att säkerställa via kontroll att nationella lagar och förordningar följs.
- ILO Strategies and Practice for Labour Inspection (GB 297/ESP/3), artikel 13. Enligt denna rekommendation skall medlemstaterna ha som riktmärke att det finns en yrkesinspektör per 10 000 arbetstagare. Rekommendation föreskriver även, med hänvisning till artikel 10 i ILOs konvention nr 81, att inspektörer ska finnas i tillräcklig omfattning och att det då ska beaktas faktorer såsom antalet och storleken på de anläggningar som inspektionen har att vaka över och den totala arbetskraftens storlek.
- Europeiska ramdirektivet för hälsa och säkerhet 89/391/EEG, artikel 4 förespråkar att medlemstaterna skall ha en ändamålsenlig inspektionsverksamhet.
- Samt i artikel 11.6 att arbetstagarnas representant för hälsa och säkerhet skall ha rätt till det samråd och stöd ifrån yrkesinspektionen som krävs.

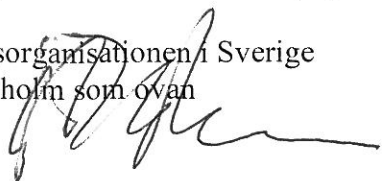
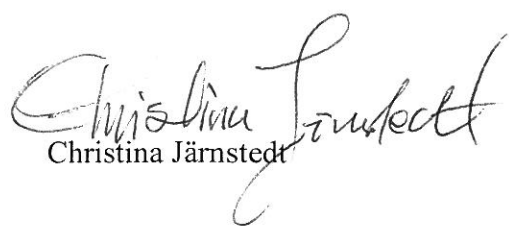
Slutligen anser LO att Sverige idag inte heller uppfyller de krav på samråd med arbetsmarknadens parter som uppställs i C155 Occupational Safety and Health Convention (1981) artikel 4. 1 samt 2 – att medlemstaterna skall samråda med arbetsmarknadens parter, för att formulera, genomföra och ompröva en enhetlig nationell arbetsmiljöpolitik, för att förebygga uppkomsten av arbetsrelaterade skador/sjukdom.

I C187 Promotional Framework for Occupational Safety and Health Convention (2006) förespråkas att varje medlemstat ska upprätta, underhålla, succesivt utveckla och regelbundet se över nationellt system i samråd med arbetsmarknadens parter. LO anser med hänvisning till ovan att

de trepartsmöten som i dag genomförs i huvudsak är av informativ karaktär och genomförs alltför sällan på politisk nivå.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Karl-Petter Thorwaldsson

Christina Järnstedt